

นครศรีธรรมราชแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์

รศ.ประษญ์ เกษม

นครศรีธรรมราชมีประวัติศาสตร์รุ่งเรืองมาอย่างนาน
ศูนย์กลางผสมผสานอารยธรรมแห่งศาสนาพุทธและเลขา
มรดกวัฒนธรรมมีมากมายให้เห็นประจักษ์

เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์

๑. ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุแห่งองค์พระพุทธศาสนา จึงนำพาให้ดินแดนนี้เจริญ เสิรุหัวเมือง น้อยใหญ่มาอยู่ในอำนาจ
๒. มีพระพุทธสิหิงค์มีงมงคลประสาทความร่มเย็น
๓. มีเงินตราโนเบลจดเข็มโโรคาพาลได้สมฤทธิ์
๔. มีแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านเมือง
๕. มีพระเครื่องไตรภาคีที่เข้มขลัง
๖. และมีชื่อเสียงโด่งดังพานุภาพแห่งองค์จตุคามรามเทพที่ทรงคุณบุณฑิอภินิหาร สายพื้นเมืองดินได้ ตามปรารถนา จนเป็นประภาคิต

๑. ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

นครศรีธรรมราช

มีประวัติศาสตร์วิ่งเรื่องมายานาน

ศูนย์กลางผสมผสานอารยธรรมแห่งความสมรรถนะได้

มรดกวัฒนธรรมมีมากมายให้เห็นประจักษ์

เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์

ที่ประดิษฐ์งานพรับรวมสารวิถีกถา

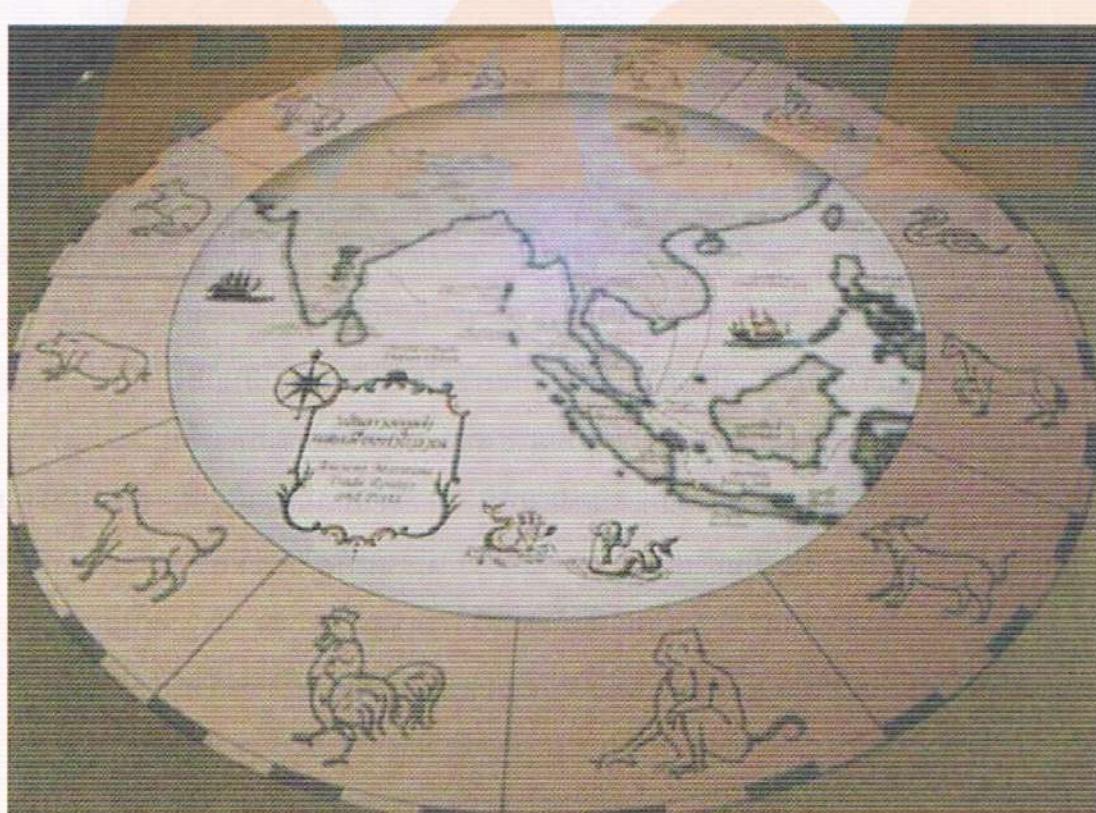
แห่งองค์พระพุทธศาสนาจึงนำพาให้

ดินแดนนี้จำเริญ

ເສີມຫວ່າເມືອງນ້ອຍໃຫຍ່ມາອູ່ໃນວຳນາຈ

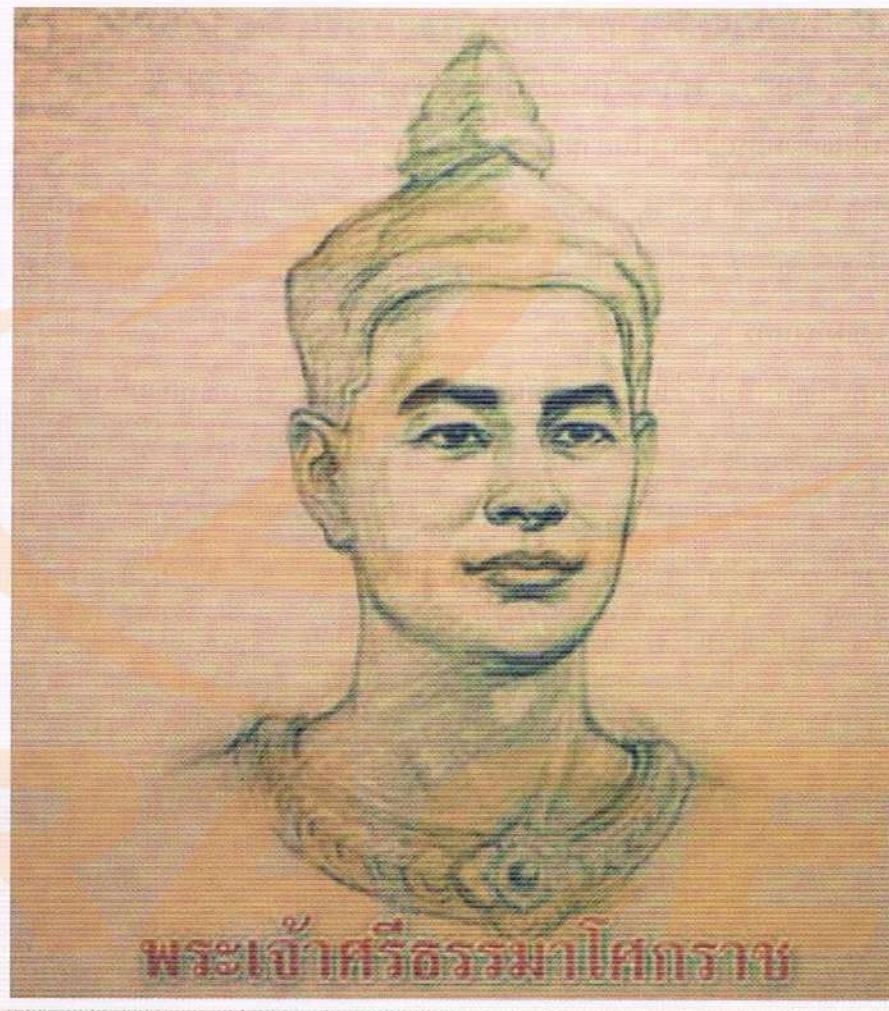
ราวพุทธศักกราย ๕๐๐ ถึง ๑๙๐๐ ดินแดนภาคใต้ของไทยหรือภาคสมุทรทะเลใต้ เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรโบราณมาก่อน ที่สัมพันธ์สังคมประวัติศาสตร์ในปัจจุบันมากมี มือย่างน้อย ๕ อาณาจักร คือ ตามพรลิงค์ ลังกาสุกะ ครรภัย และครีวารมราชมหานคร

สำหรับ ตามพรลิปค์ ก็อตได้ว่าเป็นภารนาจักรที่เก่าแก่กว่าภารนาจักรหั้งคล้ายที่กล่าวมา ด้วยมีชื่อปรากฏในคัมภีร์มหานิเทศติสสเมตเดยยสูตร ชื่อเจ้ารีกเมื่อ พ.ศ.๕๐๐ จากหลักฐานบันทึกของนักเดินทางชาติต่างๆ และนักประวัติศาสตร์โบราณคดีก็กล่าวได้ว่า ศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่นครวีธรรมราชเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่มีอาณาเขตตั้งแต่ประจำบดีรัตน์ ถึงจังหวัดปัตตานี และเสื่อมไปเรื่อยๆ จนถึงมาสรุ่งเรืองอีกครั้ง ราว พ.ศ.๑๕๐๐ เช่น ในช่วงที่กษัตริย์แห่งคริษ്ണหมดอำนาจลงจากการโจมตีของกษัตริย์จะแห่งอินเดียให้ ในนามของตามพรลิปค์ หรือวีธรรมราช

ตามพระสิริก็หรือครีอิธรรมราชนานคร เป็นฐานสำคัญในความเจริญรุ่งเรืองของดินแดนไทยภาคใต้มีการติดต่อกันต่อไปที่ต่างประเทศ ทั้งด้านการค้า ด้านศิลปวิทยาการ การเมือง และศาสนา

เจ้าผู้ครองนคร พระนาม ศรีอิธรรมศิกราช จันทรภากนุ ผู้มี พลานุภาพ ตั้งพระจันทร์พระอาทิตย์ ปักครองบ้านเมืองโดยธรรม บำรุงพระพุทธศาสนา ทรงสร้างเจดีย์บรรจุพระบรมสาริการามาตุของพระพุทธเจ้า ด้วยพลังความเชื่อ ความศรัทธาขององค์พระสัมมา สัมพุทธเจ้า เมื่อทุกเมืองต่างเมืองค์พระบรมธาตุเจดีย์เป็นศูนย์รวมใจ ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาต่างก็เดินทางไปสักการะบูชา พระบรมธาตุเจดีย์

การเดินทางไปสักการะบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ ที่นครศรีอิธรรมราชเหมือนกับได้เฝ้าไกลัชิดพระพุทธเจ้า ผู้ได้ทราบสักการะบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ ถือเป็นบุญที่เกิดมาชาตินี้ได้เข้าลิ้งพระพุทธเจ้า

มีเมืองต่างๆ จำนวน ๑๒ เมือง ได้แก่ เมืองสายบุรี เมืองตาณี เมืองกลันตัน เมืองปาหัง เมืองไทรบุรี เมืองพัทลุง เมืองตรัง เมืองทุ่มพร เมืองบันทายสมอ เมืองสะอุเลา เมืองตะกว่าป่า ซึ่งมีความเชื่อศรัทธาในพระพุทธเจ้า ต่างถือโอกาสจัดเครื่องสักการะไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ที่นครศรีอิธรรมราชเป็นประจำทั้ง ๑๒ เมือง มีความผูกพันกันอย่างแน่นหนี่ยา เพราะมีบิดเหนี่ยวไว้ สิ่งเดียวที่กันคือ พระบรมธาตุเจดีย์นครศรีอิธรรมราช

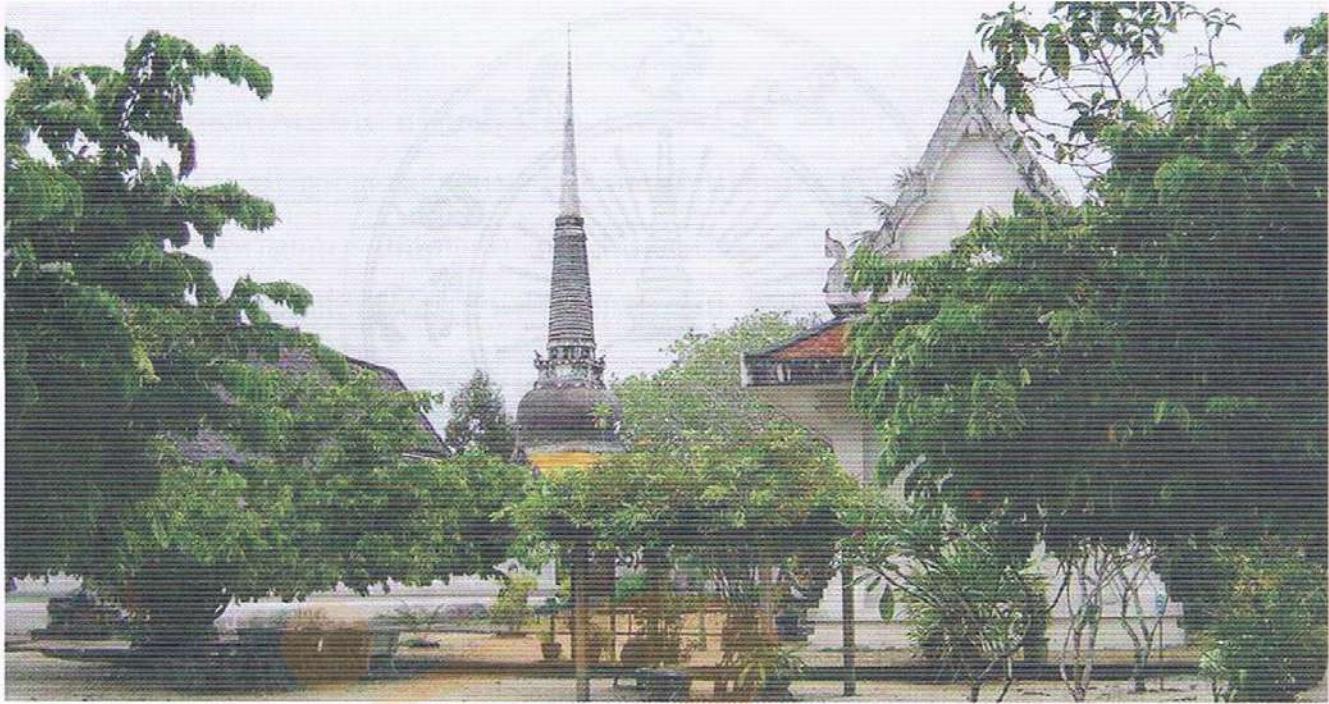
พระเจ้าคริรัมมาโคตรราช จันทรภากนุ ผู้ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม ได้รวมเมืองทั้ง ๑๗ เมือง มาเป็นเมืองบริหาร บริหารบ้านเมืองร่วมกัน และมอบให้แต่ละเมืองเป็นเจ้าภาพผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันบำรุงพระบรมราชูปถัมภ์ให้มีสภาพปกติและส่งตันไม่เงินตันไม้หอกและลิ้งของมีค่ามานุชชาแต่ลงไปตามลำดับคือ ปีชวดเมืองสายบุรี ปีฉลูนเมืองดาวนี ปีขาลเมืองกลันตัน ปีเถาะเมืองปากหัง ปีมะโรงเมืองไทรบุรี ปีมะเส็งเมืองพัทลุง ปีมะเมี่ยเมืองเพชรบุรี ปีมะแมเมืองชุมพร ปีวอกเมืองบันทายสมอ ปีระกาเมืองสะอุเลา ปีจอเมืองตะกั่วป่า และปีกุนเมืองกระบุรี โดยแต่ละเมืองมีนักยัต្តรประจำปีนั้นๆ เป็นเครื่องหมาย ตามพรลิบค์ คือ ศรีธรรมราชมหานคร จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เมือง ๑๗ นักษัตร

ด้วยความศรัทธาในพระพุทธเจ้า ตามพรลิบค์หรือศรีธรรมราชมหานคร และเมือง ๑๗ นักษัตรต่างได้ลั่งลง วัฒนธรรมความเจริญต่างๆ เอกไว้มากทั้งการค้า การเมือง ศิลปะ ประเพณี สถาปัตยกรรม มีการค้าขายทอดลิ้งกัน โดยมีนครศรีธรรมราชเป็นต้นแบบ แพร่ขยายไปทั่วทุกเมืองบริวาร

แน่นอนว่าพลังความเชื่อ ต่อพระบรมราชูปถัมภ์ อันตรายห่างอยู่บนหาดทรายแก้ว ได้ก่อให้เกิดประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ สืบมาโดยลำดับ เมืองต่างๆ ยังได้อดลองครัวชาด้วยการสร้างพระเจดีย์และสืบสานประเพณีทั้งหลาย คล้ายนครศรีธรรมราช ด้วยกุลบากย้อนแบบยกไม้ต้องเดินทางไปแสวงบุญที่นครศรีธรรมราชทุกปี วัฒนธรรมนั้น จึงมีปรากฏทั่วไป

รูปธรรมที่เป็นผลของการเชื่อศรัทธา ประเพณีที่มีความเชื่อมโยงกับพระบรมราชูปถัมภ์ยังคงดำรงอยู่ในฐานะเป็นศูนย์กลางของระบบความเชื่อศรัทธา กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แพร่ขยายกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ มีร่องรอยที่โอบล้อมธงธงกันของศรีธรรมราชที่ตั้งแต่แรกๆ แห่งที่สิ้น

ความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการสร้างเจดีย์เป็นต้นว่าพระบรมราชูปถัมภ์ วัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พระธาตุเจดีย์สี จังหวัดชุมพร พระธาตุเจดีย์บางเรือเง จังหวัดพังงา พระธาตุเจดีย์บางกอก จังหวัดราชบุรี พระธาตุเจดีย์วัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี พระธาตุศรี-สุราษฎร์ ยาทำเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เจดีย์พหุค และ วัดเจดีย์งาม อำเภอสหัสฯ จังหวัดสงขลา ล้วนก่อสร้างรูปแบบ สถาปัตยกรรมของพระบรมราชูปถัมภ์ยังคงดำรงอยู่ทั่วโลก

พระธาตุเจดีย์ วัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ประเพณีแห่ผ้าชี้นรاث นับเป็นศรัทธาที่เชื่อมสายใย感情ชาวผ่านความงดงามของผืนผ้า และความตั้งอกตั้งใจในการถักทอดหรือจัดหาเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ที่ปฏิบัติสืบทอดมานับเบื้องหลายร้อยปี

นับแต่ชาวปากพนัง ชุมชนที่มีจิตวิญญาณเปี่ยมด้วยศรัทธาในพระพุทธเจ้า ได้นำผ้าที่ใช้แทนภาพพุทธประวัติ หรือพระบูชา และคดสีน้ำชัดมาติดฟ้างปากพนัง ชาวบ้านได้นำผ้าฝืนน้ำเงินถวายพระเจ้าคริสต์รมโคกราช ในโอกาสจัดพิธีสมโภชพระธาตุ และถือแบบอย่างครั้งนั้นปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องลึกลับจน โดยเฉพาะในวันมาฆบูชา เป็นวันที่แห่ผ้าห่มพระบรมธาตุที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

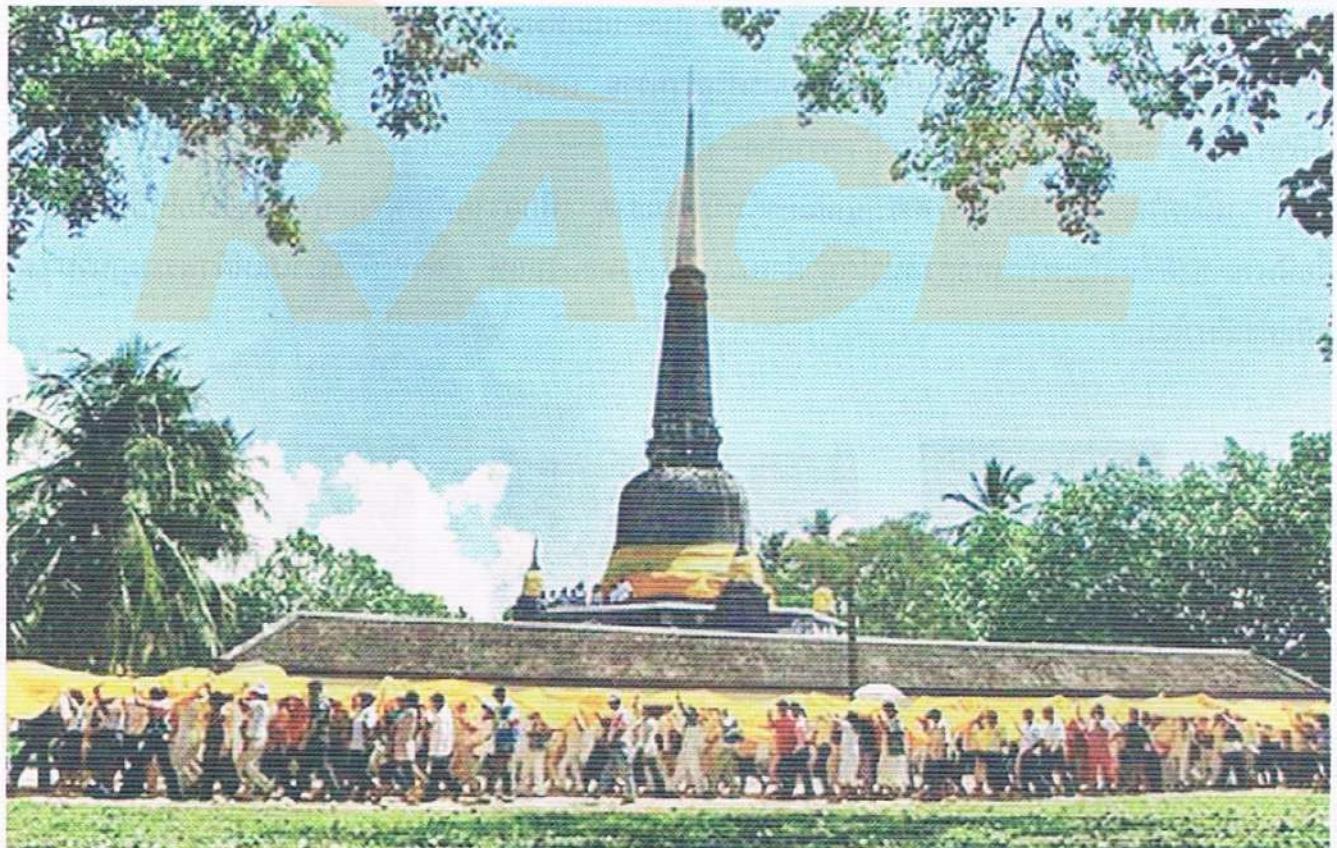
พิธีกรรมได้เกิดการเรียนรู้ขยายไปยังชุมชนต่างๆ ในภาคสมุทรແหงนี้ ต่างถือเอาโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมคลองศรัทธาเดินทางไปร่วมพิธีที่นครวิหารราช บรรยายกาศวันนั้น จึงเนื่องแน่นด้วยผู้คนนับแสนแห่ผ้าพระบูชา ภาพที่ปรากฏตามเป็นที่อัศจรรย์ยิ่ง

ผลั้งศรัทธาต่อประเพณีผ้าพระบูชาของพระบรมธาตุ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ได้ขยายให้ยิ่งใหญ่ยิ่งขึ้น เมื่อมีนานาชาติที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำผ้าพระบูชามาร่วมกวนแห่ กลายเป็นแบบแห่ผ้าพระบูชานานาชาติ ซึ่งมีแห่งเดียวในโลก

นอกจากนี้ในเมืองบริหารแวดล้อมได้นำประเพณีในการสืบสาน กล้ายเป็นประเพณีท้องถิ่นในหลายเมือง เช่น การแห่ผ้าขันชาติที่วัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง การแห่ผ้าขันชาติ พระธาตุสี จังหวัดชุมพร และพิธีสมโภช พระธาตุศรีสุราษฎร์ เขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

การแห่ผ้าขันชาติที่วัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ประเพณีเกี่ยวกับการราบที่คงคู่พระบรมราชูปถัมภ์นั้นเป็นการปฏิบัติตามความเชื่อในความศรัทธาที่ว่า “เกิดมาชาตินี้งหาโอกาสสักการะพระบรมราชูปถัมภ์เมืองนคร” เป็นความมุ่งมั่นตามพลังศรัทธาที่จะเจริญรอยตามพระพุทธศาสนา การหาโอกาสไปแสวงบุญ ณ แด่นพุทธภูมิ ประเทศอินเดีย หรือเนปาล ศรีลังกา นั้นทำได้ยาก แต่การได้บานชื่อองค์พระบรมราชูปถัมภ์นี้ก็ถือเป็นพุทธภูมิแห่งความสมุทรนี ป้อมได้อานิสงส์แรง ก่อให้เกิดการสืบสอดความเชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความศรัทธาที่ขอมมาบานชื่อองค์พระบรมราชูปถัมภ์นี้ มีบันทึกว่า หลวงปู่ทวด แห่งวัดโพธิ์ จังหวัดสิงขลา พระอริยสัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยอยุธยา หรือ หลวงพ่อปัญญาณหกิจชุ (พระอรมโกคาจารย์) แห่งวัดคลประชานรังสฤษฎิ์ ที่ได้บานชื่อองค์พระบรมราชูปถัมภ์

นอกจากนี้ชาวไทยในเมืองไทรบุรี หรือรัฐคาด้าห์ ประเทศมาเลเซีย ยังปฏิบัติตามความเชื่อนี้ จะพาคุณบุตรมาบานชื่อวัดพระมหาธาตุ รวมมหาวิหาร เป็นประจำทุกปี ปัจจุบันนี้ทางจังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้ นครศรีธรรมราช จัดการต้อนรับคณะคนไทยที่พาคุณบุตรมาบานชื่อเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และเพิ่มความคึกคักมากขึ้นทุกปี

องค์พระบรมราชูปถัมภ์นี้ หรือ “พระราศุยอดทอง” ที่เป็นศูนย์กลางความศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในความศรัทธาในศาสนาพุทธศาสนา-มลายู ที่มีมานานกว่า ๑,๐๐๐ ปี ถือว่าเป็นรูปธรรมของโบราณสถาน อันมีหายาก ใหญ่ที่สุดต่างก็มีความเชื่อและศรัทธาร่วมกัน ก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆที่แต่ละชุมชน สังคมในอดีตกระทำ ทั้งที่ในชุมชน สังคมของตนเอง และเดินทางเข้ามากราบไหว้เพื่อเป็นศิริมงคล และความพยายามร่วมบุญด้วยการจัดทำเป็นกิจกรรม “พุทธบูชา” ในรูปแบบที่แตกต่างและในโอกาสที่แตกต่างกันออกไป

กิจกรรมบุญผ่านความเชื่อ ศรัทธา และประเพณีที่ว่าเหล่านี้ได้ผ่านการผลิตขึ้นให้แก่สมาชิกในแต่ละชุมชน จนตกผลึก เป็นคุณค่าทางศาสนาร่วมกัน

รอดอย่างการกระตุ้น ด้วยการยกระดับมาตรฐานแห่งความเชื่อ ศรัทธา ประเพณี จากกลไกและการบูรณาการ จัดการบริหาร องค์พระบรมราชูปถัมภ์นี้ในฐานะศูนย์กลาง ยุคปัจจุบันเพื่อหวังให้เป็นเครื่องจารโลงศรัทธาร่วมกันต่อไป

